

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Päiväys

24.10.2023

Haapaveden kaupunki
PL 40
86601 Haapavesi

Diaarinumero

2118/03.04.04.04.16/2023

Päätös, jota muutoksenhaku koskee

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, 28.6.2023, 1060/2023

Muutoksenhakija

Haapaveden kaupunki

LAUSUMAPYYNTÖ KIRJALLISEEN KUULEMISEEN ANNETUSTA VASTAUKSESTA

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n 1 momentin mukaan päätöksen tehneen viranomaisen on hallintotuomioistuimen pyynnöstä annettava selostuksensa asiasta, vastattava oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuttava esitetystä selvityksestä.

Korkein hallinto-oikeus pyytää lausumaan oheisen kirjalliseen kuulemiseen annetun vastauksen johdosta.

Lausuma pyydetään toimittamaan **14.11.2023 mennessä**. Vastauksessa on mainittava asian diaarinumero.

Asiassa aiemmin kertynyt aineisto on korkeimman hallinto-oikeuden käytettävissä.

Vastaus pyydetään toimittamaan sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi tai valtioneuvoston suojatun sähköpostipalvelun kautta: <https://turvaviestim.fi/>. Liitetiedostot tulee nimetä selkeästi niin, että tiedoston nimi kuvaa mahdollisimman hyvin tiedoston sisältöä. Tiedoston nimessä on suositeltavaa esittää myös jokin tarkentava tieto, kuten asiakirjan laatimispäivämäärä. Vastauksen voi myös toimittaa postitse alla olevaan osoitteeseen.

Emilia Smolander
Notaari
Puh. 029 56 40294

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki

PL 180, 00131 Helsinki

Puh. 029 56 40200

korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Korkeimman hallinto-oikeuden henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla www.kho.fi.

KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA:

Diaarinumero 2118/03.04.04.04.16/2023

VASTAUS KIRJALLISEEN KUULEMISEEN

Päätös, jota muutoksenhaku koskee Pohjois-Suomen Hallinto-oikeus, 28.6.2023, 1060/2023

Muutoksenhakija Haapaveden kaupunki

KIRJALLINEN KUULEMINEN MUUTOKSENHAUN JOHDOSTA

LÄHETTÄJÄT Hannu Ahola asiakumppaneineen h.ahola@hotmail.fi

VAATIMUKSET

Täten kunnioittavasti pyydämme että:

1. Haapaveden kaupungin valituslupahakemus tulee hylätä, ja valitus tulee jättää tutkimatta. Hallinto-oikeuden päätös tulee pysyttää.
2. Mikäli valituslupa myönnetään, kaupungin valitus tulee hylätä ja Hallinto-oikeuden päätös tulee pysyttää.
3. Mikäli Haapaveden kaupungin valitus tutkitaan, Pyydämme, että korkein hallinto-oikeus ottaa hallinto-oikeudelle tekemämme valituksen tutkittavaksi niiltä kaikilta osin, kuin hallinto-oikeus ei ole esittämistämme valitusperusteista lausunut. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus oli selvittänyt ja tehnyt päätöksen vain erityisen uhanalaisten lintujen osalta.

Käytämme Haapaveden Kaupungin valituslupahakemuksessa esitettyjen perusteluiden vastauksissa sanaa Valittaja jolla tarkoitamme Haapaveden Kaupungin itsensä käyttämää sanaa Valittaja omissa valituslupahakemuksessa esittämisiin perusteluissaan.

Pidämme Haapaveden kaupungin valituslupahakemusta aiheettomana sekä perusteluiltaan virheellisenä seuraavilla perusteilla:

Tässä kuulemisessa otamme kantaa niihin näkemyksiin joita valittaja eli Haapaveden kaupunki on esittänyt Hallinto-oikeuden päätöstä koskien. Kaupungin valituslupahakemuksessa pyydetään valituslupaa ja ennakkoratkaisua siihen onko selvitysten taso Piipsannevan kaavaselvityksissä ollut MRL9 §:n mukainen. Valittajan mielestä asiassa olisi tapahtunut ilmeinen virhe ja valittajan mukaan erityisen painavana syynä olisi se että Hallinto-oikeuden päätöksen myötä ”vastaavien alueiden” jatkokäyttö muuttuisi vaikeammaksi ja vedotaan siihen että Pohjois-Pohjanmaa on valtakunnallisesti erittäin merkittävä tuulivoima-alue ja valittajan mukaan täysin vastaavia tuulivoima käyttöön soveltuvia alueita kuten Piipsanneva olisi lukuisa määrä muitakin (käytöstä poistetut turvetuotantoalueet) ja Piipsannevasta tehty päätös saattaisi jopa vaikuttaa koko valtakunnan alueidenkäyttötavoitteiden toteutumiseen (kohta 2.3. sivu 6).

Maakuntakaava ei ole yksityiskohtainen kaava. Tarkemmassa kaavoituksessa arvioidaan tarkemmin mm. hankkeen mahdolliset vaikutukset esimerkiksi linnustoon. Jokainen tuulivoimahankealue on erillinen oma hankealue ja ne käsitellään erillisenä hankkeena, hankkeiden tukena on YVA-selvitykset joiden perusteella katsotaan onko suunniteltu hankealue sovelias tuulivoima-alueeksi.

Piipsanneva ei sitä ole ja sen me kunnallisvalituksen ja vastaselvityksen tehneenä olemme perustelleet erittäin selvästi ja huolella tuoden myös perustelumme tueksi lähteet, jotka on huomioitu Hallinto-oikeuden päätöksessä. Kaupungin valituslupahakemuksessa ei tuoda esille sitä yleisesti tiedossa olevaa seikkaa että Piipsanneva on mm. linnustoltaan poikkeuksellinen alue verrattuna moneen muuhun käytöstä poistuneeseen turvetuotantoalueeseen. Piipsannevan kaava-alue sijaitsee myös kansainvälisesti merkittävän Haapaveden lintuvedet ja suot Natura 2000 alueen läheisyydessä joka on aikomus ympäröidä useilla tuulivoimapuistoilla, tätä ei ole arvoitu missään.

Kaupungin valituksessa ei ole tuotu esille sitä, että kaikki maakuntakaavaan merkityt alueet (ml. vanhat turvetuotantoalueet) eivät ole keskenään samanlaisia eikä sitä, että maakuntakaava on kuitenkin yleispiirteinen kaava joka antaa suuntaviivoja yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen. Maakuntakaavan tv-1 merkintä ei ole täten suora lupa itse tuulivoimapuistolle. Vetoaminen ennakkoratkaisun tarpeeseen ei ole perusteltua koska esimerkiksi vanhojen turvetuotannosta poistuneiden alueiden välillä on isojakin eroja ja ne eivät ole esimerkiksi linnustoltaan samanlaisia esimerkiksi jos alueella harjoitetaan laajamittaista peltoviljelyä tai jos alueen läpi kulkee esimerkiksi lintujen muuttoreitti.

Valittajan mielestä (s. 4, kohta 2.1.): ”Suomessa on useita vastaavia käytöstä poistettavia turvetuotantoalueita, joille suunnitellaan tuulivoimarakentamista”. Edellä mainittu väittämä ei pidä paikkaansa, koska alueilla on eroja. Piipsanneva on linnustoltaan hyvin arvokas alue kuten myös Hallinto-oikeus on päätöksessään todennut. Alue on poikkeuksellisen linturikas sekä luontoarvoiltaan muutenkin tärkeä alue siitä huolimatta, että alue on ollut aikaisemmin turvetuotantokäytössä. Nykyään alue on laajamittaisessa peltoviljelykäytössä. Alueen linnostullinen merkittävyys ilmenee mm. kaavaa koskevissa lausunnoissa (Esim. PPLY) ja myös Hallinto-oikeus on päätöksessään huomioinut tämän asian. Tätä Piipsannevaa koskevaa erityisominaisuutta Haapaveden kaupunki yrittää valituksessa vähätellä. Valittajan mukaan olisi tapahtunut ilmeinen virhe koska Hallinto-oikeus olisi edellyttänyt osayleiskaavalta MRL 39§ 4 momentin mukaista kohtuuttomuutta (valittajan selitys kohdat 4,2 ja 4,3). Ei ole kohtuutonta että alueesta tulee tehdä riittävät selvitykset ottaen huomioon alueen poikkeuksellisuus. Lisäksi Suomessa ei ole olemassa käytännön kokemuksia tuulivoimaloiden rakentamisesta Piipsannevan hankealueen kaltaiseen avomaaympäristöön, jossa on linnustollisesti arvokkaita kohteita, joten myös tämä on otettu huomioon.

Lisäksi valittaja vetoaa painavana syynä (kohta 2.3.) että mikäli Hallinto-oikeuden päätös Piipsannevan kaavasta pysyy niin se voisi vaikuttaa maakuntakaavoitukseen ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen. Valittajan väittämä siitä että koko maakuntakaava sekä valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden toteutuminen vaarantuisi on suuresti liioiteltu. Piipsannevan tapauksessa Hallinto-oikeus on todennut että linnustovaikutusten selvittämisen tarpeellisuus on korostunut alueen linnustollisen merkityksen ja uhanalaisten ja suojellisesti huomion arvoisten lajien runsaan esiintymisen vuoksi ja saadun selvityksen perusteella ei voida varmistua siitä että tuulivoimaloiden alueiden osoittamista koskevat aluevaraukset voidaan asianmukaisesti sovittaa yhteen luonnonarvojen vaalimisesta ja tuulivoimarakentamisen ympäristöön sopeuttamista koskevien yleiskaavaan sisältövaatimusten kanssa. Edellä mainittu ei vaaranna millään tavoin maakuntakaavaa tai valtakunnallista alueidenkäyttötavoitettava vaan päinvastoin se varmistaa sen että selvitysten taso on riittävä. Valittajan perusteluista saa sen vaikutelman että valittajan mielestä maakuntakaavaan merkityt tuulivoimakäyttöön merkityt alueet olisivat kaikki samanlaisia (vanha turvetuotantoalue) ja myös sen käsityksen että maakuntakaava merkintä

tarkoittaisi sitä että alueet olisivat ilman poikkeuksia hyväksyttävä tarkemmassa kaavoituksessa tuulivoima-alueeksi ja niissä olisi käytettävä samoja arviointimenetelmiä riippumatta siitä minkälaisia erityispiirteitä kyseisellä yksittäisille kaavoituksen kohteena alueella on. Tällä hetkellä Pohjois-Pohjanmaalla on tekeillä uusi energia- ja ilmastomaakuntakaava johon on tulossa huomattava määrä uusia tuulivoima-alueita.

Painavana syynä (kohta 2.3.) valittaja pitää sitä että selvittämisen ja vaikutusten arvioinnin riittävyys olisi ristiriidassa yleisesti tuulivoima hankkeiden arviointien riittävyyteen nähden. Valituksessa on viitattu tapauksiin Lumivaara 21.5.2019 ja Honkakangas 11.4.2023. Valituksessa ei ole kuitenkaan huomioida sitä asiaa että ne sijaitsevat täysin muualla ja eroavat mm. linnustoltaan täysin Piipsannevan alueesta. Kuten valittaja toteaa omassa valituksessaan sivulla 4 kohdassa 2.1. ”MRL9:n mukaisuus on aina tapauskohtaista harkintaa”. Hallinto-oikeus on Piipsannevan tapauksessa todennut että se on linnuston suhteen hyvin arvokas ja että linnustoselvitykset eivät ole olleet riittäviä.

Lisätietona voisi myös mainita että Haapaveden kaupunkia on pyydetty laatimaan (valtuustaloitteet 2kpl sekä kunnallisaloitteet 2kpl) Haapavedelle tuulivoimastrategia vedoten mm. tähän kansainvälisesti merkittävään lintuvesiensuojelualueeseen joka ollaan tämän hetkisen tiedon mukaan ympäröimässä joka suunnalta useilla isolla tuulivoimapuistoalueella. Myös Pohjois-Pohjanmaan ympäristöpäällikkö ja uuden energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan TUULI-hankkeen vetäjä Erika Kylmänen on julkisuudessa suositellut (Haapavesi-lehti 29.6.2023 sivu 2.) Haapaveden kaupunkia laatimaan alueelle tuulivoimastrategian tuulivoimapuistojen kokonaisvaikutuksista suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden poikkeuksellisen korkeasta määrästä johtuen. Haapavedelle ja lähipitäjien puolelle lähelle Haapaveden rajaa on suunnitteilla useita satoja voimaloita. Tämän hetkisen tiedon mukaan Haapaveden kaupungilla ei ole aikomusta laatia strategiaa.

Valittajan mielestä (sivulla 9) se että kun alue on merkitty maakuntakaavaan tuulivoimaloiden alueeksi olisi se peruste sille että siellä ei linnustoa tule tutkia sen tarkemmin kuin missään muuallakaan, erityisesti koska valittajan mielestä alue olisi jo menettänyt luonnontilansa ja vetoaa KHO:n Vaalan turkkiselän vuosikirjaratkaisuun KHO:2023:57. Vaalan Turkkiselkä on kuitenkin oma erillinen alue ja päätöksessä todetaan että: ” alueella on jo nykyisellään niin laajamittaista metsätaloutta että tuulivoimapuiston rakentaminen ei merkittävästi lisää häiriön ja elinympäristömuutosten kautta tulevia haitallisia linnustovaikutuksia. Valittaja ei tuo esille sitä seikkaa että mm. linnustoltaan Vaasan Turkkiselkä ei ole verrattavissa Piipsannevaan ja sitä että MRL9§:n mukaisuus on aina tapauskohtaista harkintaa

Valittajan mielestä Piipsannevan alueen linnustollinen ja suojelullinen merkitys olisi jo hiipumassa (sivu 9.) muun muassa alueen turvetuotannon lakkaamisen seurauksena (sivu 8. kohta 4.1.1.), erityisesti juuri kosteikkoalueiden suhteen. Tämäkään väittäjä ei pidä paikkaansa. Lisäksi valittaja väittää että: ”lintukosteikkojen poistuminen tuulivoimapuistoalueelta ja lintujen siirtyminen muualle on kuitenkin myönteistä ja tekee alueesta entistäkin paremmin tuulivoimaan soveltuvan, koska silloin paremmin vältetään lintujen törmäyksiltä tuulivoimaloihin” sivulla 15-16 toisaalta valittaja väittää että peltosirkun elinympäristö paranee tuulivoimaloiden myötä.

Lisätietona voisi nostaa myös esille kokonaisvaikutusten arvioinnin (YVA.asetus 277/2017, 3§) puutteet. Piipsannevan viereen suunnitteilla olevasta saman yhtiön 60 voimalan puistosta ei

Piipsannevan kaavassa huomioitu vaikka hanke oli jo tällöin tiedossa tästä myös ELY:n viranomaisen huomautti päätelmässään.

KORJAUKSIA KOSKIEN VALITTAJAN VÄITTÄMIIN

Valittajan mukaan: (kohta 4.1.3. s.12) ”Hallinto-oikeus ei ole arvioidessaan MRL 9 §:n mukaisten selvitysten ja vaikutusten arviointien riittävyttä ja oikeasuhtaisuutta ottanut asianmukaisesti huomioon, että suunnittelualue on linnustollisesti tärkeä ihmisen voimakkaan alueella vaikuttamisen johdosta, ja linnustolliset arvot ovat täysin riippuvaiset alueen jo pääosin lakanneesta tai pian väistyvästä ihmistoiminnasta, vaikka tämä käy Osayleiskaavaa varten laaditusta aineistosta ilmi. Alueella ei ole lainkaan luonnontilaisia vesistöjä tai muita elinympäristöjä, joilla olisi linnustollista merkitystä.”

Valittajan väittämä on hyvin erikoinen sillä esimerkiksi Piipsannevan pelto ovat Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen mukaan maakunnan parhaimmistoa heti Tyrnävän peltojen jälkeen Suomessa romahdusmaisesti vähentyneen ja Suomessa äärimmäisen uhanalaisen peltosirkun (CR) pesimäalueena. Peltosirkku on vähentynyt enemmän kuin mikään muu Suomen lintulaji, viimeisten 30 vuoden aikana Suomen pesimäkanta on pienentynyt jopa 99% (Birdlife 2021:Linnuston tila Suomessa). Peltosirkku on myös YVA:n jälkeen 2.3.2021 julkaistun Ympäristöministeriön listan mukaan kiireellisesti suojeltava laji.

Lainaus PPLY:n lausunnosta 1.4.2021(liitteenä kunnallisvalituksessa Ahola,asiakumppanit): Muutonaikaisena levähdys- ja ruokailualueena Piipsannevaa ovat viime vuosina pitäneet metsähanhien ohella myös harvinaiset tundrahanhet, joita on kevätmuutolla havaittu 120-130 yksilöpäiväkohtaisia määriä vuosina 2019-20, YVA-selostuksen laatimisen jälkeen. Metsähanhia on kevätmuutolla ruokaillut Piipsannevan pellolla 300-400 yksilön päiväkohtaisia määriä. Myös kurjet ja joutsenet käyttävät alueen peltoja lepäilyalueena. Syysmuutolla 2020 Piipsannevan alueen keskellä on havaittu parhaimmillaan ruokailevan 780 laulujoutsenta (8.11.), 315 metsähanhaa (24.9), 600 kurkea (30.8.) (lähde: Tiira lintutietopalvelu). Tämäkin todistaa alueen arvoa tärkeänä muutonaikaisena levähdyspaikkana.

On huomioitavaa myös, että Piipsannevan YVA-selvityksessä mainitaan vielä, että Osayleiskaavan alueella on laskettu liikkuvan jopa yli 20 000 kurkea muuton aikana.

”Maakotka on EU:n lintudirektiivin I liitteen laji, Suomessa se on uhanalainen, luonnonsuojelulain ja -asetuksen nojalla erityisesti suojeltu laji. Maakotka on tavattu Piipsannevalla useita kertoja. Piipsannevan tuulipuiston YVA-selostuksenluontoselvityksen tulkinnan mukaan se ei pesisi lähellä. Alue vaikuttaisi silti olevan saalistusmaastoa kauempaa tuleville maakotkille. 8.-18.9.2018 Piipsannevalla on havaittu paikallisena kaksikin maakotkaa, tuorein havainto maakotkasta on alueelta 17.9.2020. Maakotkien liikkeitä alueella olisi hyvä selvittää tarkemmin. Lisäksi tiedoksi (Hannu Ahola) , että nyt tänä kesänä 2023 syystuorerehun teon aikana maakotka oli Niittynevan pelloilla josta etäisyyttä Piipsannevan tuulivoimakaava alueelle on 3km.

Kaava-alueella on havaittu myös suurharvinaisuuksia: 4.10.2018 Piipsannevalla pysähtyi Suomessa seikkaillut munkkikorppikotka, 8.9.2018 äärimmäisen uhanalainen (CR) kiljukotka, 20.6.2019 pesimäaikaan kosteikoilla havaittiin erittäin uhanalainen (EN) sitruunavästäräkki, 29.5.2019 niinikään pesimäaikaan äärimmäisen uhanalainen (CR) suokukko. (lähde: Tiira-lintutietopalvelu)”

Piipsannevan kosteikkoalueiden suhteen (1-3) ja muut alueella olevat vesijättömaat ovat muodostuneet jo lähes 20 vuotta siten, kun turvetuotanto näiltä alueilta lopetettiin ja kosteikot ovat muodostuneet luontaisesti syyssateiden ja lumien sulamisvesien aiheuttamien tulvien johdosta. Tulvat (veden nousema) on kyseisillä alueilla ollut runsasta myös kesällä pitkään jatkuneiden sateiden johdosta. Syksyllä syyssateiden aikana kyseiset kosteikkoalueet ja muut vesijättöalueet ovat täytyneet vedestä osalta alueesta jopa lähes metrin verran. Alueet ovat kasvaneet vesijättömaalle ja kosteikolle tyypillistä kasvillisuutta, jotka ovat erittäin tärkeitä YVA-selvityksessä kerrotuille uhanalaisille lintulajeille ja viitasammakoille tarjoten suojaa ja pesimäalueita. Piipsanneva on erittäin aktiivisen maanviljelystoiminnan alla poislukien kosteikot 1,2 ja 3 kuin myös kosteikko 2 ja 3 lähellä olevat vesijättöalueet joita ei ole varsinaisesti kerrottu kosteikkoalueiksi vaikka ne on ominaisuuksiltaan kosteikkoarvoisia. Koko Piipsannevan alueella ihmistoiminta on erittäin aktiivista, mikä on arvokkaille linnustoille mitä parasta, jonka turvin linnut saavat suojaa, ruokaa, levähdysalueita, lisääntymis- ja soidinalueet jne. Osayleiskaava-alueella alueen Pohjoisosassa on Likojärvi ja Piipsanlampi joista viimeksi mainittu on turvetuotannon seurauksena kasvanut umpeen ja muuttunut ylitsepääsemättömäksi hetteiköksi, jossa on pieni muotoisia avosi lampareita jotka eivät kumminkaa näy kartastoissa lähinä pienestä koosta johtuen.

Valittajan mukaan: ”kosteikot ja muut vesistöalueet eivät ole luonnontilaisia eivätkä niillä siten ole linnustollista merkitystä”.

Olemme kunnallisvalituksessa ja kunnan valituksen vastaselvityksessä tuoneet esille uhanalaislintujen ja viitasammakkojen suojellisuuden statuksen, jotka kertovat hyvin yksiselitteisesti sen, että erittäin uhanalaiset linnut on suojeltava niillä alueilla joista pesimä- reviiiri ja levähdysalueet löytyvät, näistä asiakohdista olemme valituksissamme kertoneet asiat hyvin selkeästi ja joiden tueksi on myös selvitys Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen selvitys PPLY jossa kerrotaan hyvin yksityiskohtaisesti suojeltavien lintujen merkitys ja suojellallinen toimi ja kosteikkoalueiden tärkeys ja koko Piipsannevan alueen tärkeys linnuston luonnon monimuotoisuuden arvon koko Pohjois-Pohjanmaan alueella. Esimerkiksi Hankealueen keskiosissa on havaittu kesällä 2018 koko maakunnan suurin pesimäaikainen erittäin uhanalaisten mustakurkku-uikkujen (EN) kerääntymä, 2018 (kosteikolla).

Valittajan mukaan: ”Osin kosteikot ovat siis seurausta ympäristöluvan vastaisesta menettelystä, koska ympäristölupa ei ole sallinut alueella tapahtuneen kaltaista vettymistä. Kyseessä ei siis ole sanan varsinaisessa merkityksessä luonnollisesti kehittynyt tai linnustoa varten rakennettu ”kosteikko”, vaan vettymisalue, joka syntyy ajoittain vettymistä pelloista ja muista alueista.”

Piipsanneva on ollut tuhansia vuosia suoaluetta osin avovesialueena. Viimeisen 500 vuoden aikana Piipsanneva on ollut ylitsepääsemätön avosuo joka on ollut täynnä erilaisia kosteikkoja ja pieniä avovesilampareita täyttävä avosuoalue. Vanhat kartat 1953 josta näkee mitenkä laaja ja märkä Piipsanneva on ollut. 1970 saakka Piipsanneva on ollut koskematon ylitsepääsemätön avosuo, jossa on ollut monenlaisia vesistä sekä kosteikkoalueita kuten Piipsanlampi jonka kautta on aikoinaan luonnonvaraisesti koko piipsannevan veden laskeutuneen alajuoksulla olevalle Likajärvelle ja siitä Piipsanojaa myöten Pyhäjokeen. 1970 jälkeen Piipsannevasta muodostui koko Pohjois-Euroopan suurimpiin kuuluva yhtenäinen turvetuotantoalue. Turvetuotannon päättymisen jälkeen alueelle on

muodostunut uudestaan luontaisesti kosteikkoalueita ja vesijättöalueita, joista on tarkempaa selontekoa liitteineen kunnallisvalituksessamme ja kunnan vastavalituksen vastaselvityksessä. Piipsanneva on aivan varmasti ollut satoja vuosia moninaisten lintujen levähdys ja pesimäaluetta ja muuttolintujen reitti jonka turvin Piipsanneva on tarjonut muuttolinnuille suojaa ruokaa ja rauhallisen ympäristön kerätä voimia jatkaakseen muuttoa. Tänäkin päivänä alueella pesivät linnut ja kymmenet tuhannet muuttolinnut (YVA-selvityksen mukaan) käyttävät samalla tavalla kuin ei koskaan olisi Piipsannevaa otettu turvetuotantoalueeksi. Viimeisen 10 vuoden ajan Piipsanneva on ollut lähes kokonaan maatalous käytössä viljapeltoina ja tuorerhu peltoina, vain pieniltä yksittäisiltä alueilta (vanhoja turve auman pohjia puhdistamalla) turvetta on nostettu 2019 saakka. Kosteikot ja vesijättöalueet ovat pysyneet koskemattomina luonnonvaraisina lähes 20 vuoden ajan. Piipsannevasta on turvetta nostettu noin kahden metrin vahvuudelta jonka seurauksena maan pinta on koko alueeseen nähden niin alhaalla, että vähänkin runsaat pitempään jatkuvat sateet nostattavat kosteikkojen 1,2,3 lähialueelle olevien alueiden veden pinnan maanpinnan yläpuolelle. Mikäli valittajan mielestä ympäristölain kertomaa pitäisi noudattaa, että vesien ei pitäisi nousta pelloille siihen ei ole muuta keinoa kuin kohottaa suuremman osaa Piipsannevan pinta-alasta maan pintaa ylempään vähintään 1.5-2 metriä, mikäli valittajan mielestä välttämättä, ettei vedet alueella nouse pelloille tai Kotaoja pitäisi syventää 1.5 metriä lähes 10km etäisyydeltä. Tämä toimi tuhoaisi Peltosirkun elinympäristöä, koska Kotaojan penkereet ovat erittäin runsaasti kasvaneet erilaista vesakkoa joka on ominaista peltosirkun elinympäristölle. Pumppaamalla vesien rajoittaminen olisi täysin mahdotonta nykymuotoisena Piipsannevalla sen matalasta maanpinnasta johtuen ja valtavan suuresta valumavesialueesta johtuen jopa useamman tuhannen hehtaarin alueelta. Piipsannevan pohjoisosassa alajuoksulla olevat kosteikot ja vesijättömaat, vesijättömaita on myös Piipsannevan keskivaiheilla (joista on kuvat ja selosteet esitetyissä liitteissä) joita uhanalaislinnut ja viitasammakot käyttävät hyväkseen, ovat maastoltaan alimpia kohtia Kotaojan molemmin puolin ja välittömässä läheisyydessä, jotka täytyvät erittäin herkästi sateista johtuen vedestä.

Kosteikkoalueet ja vesijättöalueet ovat muodostuneet jo lähes 20 vuoden ajan osin yli 20 vuoden ajan vapaasti luonnon tilassa. Kosteikot ja vesijättöalueet ovat luonnollisesti muodostuneet kun turve on nostettu pois. Vedet ovat nousseet pelloille etenkin keväisin vähintään 30 vuoden ajan. Runsaista sateista tai lumien sulamisesta johtuvat valumavedet nousevat aina pelloille. Kosteikoilla 1,2 ja 3 olevilla vesillä ei ole haittaavaa vaikutusta ympärillä oleville maanviljelijöille. Kosteikkojen vedenkorkeutta voidaan säädellä säädeltävillä portaikoilla jotka jo osin on olemassa. Kosteikko 2 alueella vesien nousu oli suuri haittaava tekijä silloin kun viimeisiä aikoja nostettiin alueelta turvetta kaupalliseen polttotarkoitukseen noin 20 vuotta sitten. Silloin pengerrettiin nykymuodossa oleva kosteikko 2 alue johon tehtiin patoluukut joilla estettiin ettei Kotaojasta nouse vedet turvetuotantoalueelle, sittemmin luukut on otettu pois jonka seurauksena siitä lähin kosteikko 2 on ollut veden täyttämä, vain erittäin pitkäkestoisen kuivan kesän aikaan on riski, että kosteikko kuivuu kyseisen patoluukun kautta. Kostikolle vettä pääsee myös Pohjoisen suunnasta reunakanavaa myöten. Kosteikko 2 on erittäin helppo rajata pelkäksi kosteikkoalueeksi jossa olisi vesien pysyminen/toteuttaminen äärimmäisen helppoa, asentamalla vedenpoisto putkien luukuihin veden korkeutta säätelevät portaat takaisin paikoilleen. Kosteikko 2 on kokonaan suljettu alue, jossa olevilla vesillä ei olisi haittaavaa tekijää alueella toimiville maanviljelijöiden pelloille eikä kosteikon vesistä olisi ympäristölle haittaa, koska vesien vaihtuminen tapahtuisi pinta juoksutuksena Kotaojaan aivan samalla tavalla veden poisto tehdään kompesaatio kosteikoilta. Sama tilanne on kosteikko 3 mutta siihen pitäisi laittaa alueen reunassa olevaan piiriojaan vedenkorkeutta säätelevä portaitto.

Valittaja kertoo seuraavaa Piipsannevan kompesaatio kosteikkojen määrästä ja sijainnista (neljä kpl) jotka valittajan esittämän mukaan olisivat korvaavia kosteikkoja olemassaolevien kosteikkojen sijaan ja joilla turvattaisiin uhanalaislintujen ja viitasammakkojen elinympäristö-.ruokailu-,levähdys ja lisääntymisalueet:

SELVITYS PÄIVITYS 28.11.2020 (Piipsannevan tuulipuiston korvaavat kosteikkoalueet)
(Lisätty hankesuunnitelmaosuus toteuttavista kosteikkoalueista)
<https://dynasty.haapavesi.fi//djulkaisu/kokous/20201015-6-9.PDF>

Tässä viimeisimmässä selvityksessä joka on voimaanjäävä kerrotaan sivulla 1. että ”Kaavan luonnosvaiheessa toteutettiin esiselvitys kosteikkoalueista, jonka jälkeen eteläinen kosteikkoalue on jätetty pois jatkosuunnittelusta”.

Kuten huomataan valittajan valitushakukirjelmän mukana olevasta liitteestä (Kosteikkoja koskeva päivitetty materiaali 2, kartta), että kompensaatio kosteikoista kaksi sijoittuu suoraan tuulivoima osayleiskaavan sisäpuolelle ja kaksi muuta sen ulkopuolelle, mutta uusimmassa päivitettyssä versiossa yksi kosteikkoalue (Eteläinen kosteikko) on jätetty kokonaan pois, muut kompensaatio kosteikot ovat tuulivoimakaavan välittömässä läheisyydessä. Kompensaatio kosteikot ovat yksittäisiä osin pieniä vesistöjä kaukana toisistaan. Kaksi ilmoitettua ”kompensaatio kosteikoista” (Piipsanlampi ja Likajärvi) jotka ovat Piipsannevan alkuperäisiä vesistöjä joista Piipsanlampi on kasvanut umpeen joka on muuttunut ylitsepääsemättä hetteiköksi jossa on pieni muotoisia avovesi lampareita jotka eivät kumminkaa näy kartastoissa lähinä pienestä koostan johtuen. Likajärvestä on myös avovesialuetta joten niitä ei voida huomioida uusiksi kompensaatio kosteikoiksi koska alueen uhanalaislajit ovat olleet niiden vakio käyttäjiä jo niin kauan kuin alueella on ollut uhanalaislintuja ja eläimiä. Yksi suunniteltu ja rakennettu ns. uusi kompensaatiokosteikko (Pitkäperän kosteikko) joka ei koon, sijainnin ja laadun myötä ole sellainen kosteikko joka olisi uhanalaislajeille merkityksellinen. Tällaiset ns. uudet kompensaatio kosteikot (Piipsanlampea ja likajärveä lukuunottamatta) eivät ole viihtyisiä niille uhanalais-lintulajeille, jotka ovat PPLY:n selvityksessä ja YVA-selvityksessä mainittu ja jotka vaativat monimuotoisuudeltaan laajan/ yhtenäisen/lähes yhtenäisen monimuotoisen vesistöalueen jossa on suojaa ja ruokaa ilman ulkoisia häiritseviä tekijöitä jne. Olemassa olevat kosteikot ja vesijättöalueet ovat juuri tällaisia alueita.

Olemme kunnallisvalituksessa ja kunnan valituksen vastaselvityksessä kertoneet liitteineen, että kompensaatio kosteikoiden sijainnit eivät estä miltään osin uhanalaislintujen törmäämistä tuulivoimaloihin, kosteikkojen läheisyydestä tuulivoimaloihin nähden. Tarkempaa yksityiskohtaisempaa selvitystä kosteikkojen tilanteesta ja niistä hyödyntävistä uhanalaislinnuista on kunnallisvalituksessa ja siinä olevissa liitteissä. Valittajan esittämän kaltaisia kompensaatio kosteikkoja siinä tarkoituksessa missä ne pitäisi olla ei pitäisi hyväksyä missään muodossa korvaaviksi kosteikkoalueiksi, koska osa niistä on kuulunut jo koko Piipsannevan historian arvokkaisiin kosteikkoihin ja yksi rakennettu kosteikko on kokonaisuudestaan sopimaton kosteikkoalueeksi.

Lainaus selvityksestä ”Piipsannevan korvaavat kosteikkoalueet SELVITYS
PÄIVITYS 28.11.2020 Lisätty hankesuunnitelmaosuus toteuttavista kosteikkoalueista:

”3 Kosteikkoalueiden yleiset valintaperusteet.”

Korvaavien kosteikkojen sijaintia etsittiin pääsääntöisesti karttatarkastelun perusteella. Kartalta kartoitettuja kohteita käytiin tarkistamassa lisäksi maastokäynnillä. Kosteikkoalueen tulee olla viettokaltevuudeltaan tasainen, jolloin vesipinta peittää koko alueen. Saarekkeiden muodostuminen alueelle on hyväksyttävää. Alueen maanpinnan tulisi olla muuta ympäristöä alempana, jolloin kosteikko voitaisiin muodostaa padottamalla ja vältyttäisiin laajoilta maaleikkauksilta. Lisäksi alueen maanpinnan tulisi nousta reuna-alueilla kosteikkoaluetta ylemmäksi, jotta patoutuva vesi ei aiheuttaisi vettymishaittoja ympäristöön. Kosteikolla tulee olla myös riittävä valuma-alue yläpuolella veden riittävyyden varmistamiseksi”

Pitkäperän korvaava kosteikko, joka on jo rakennettu ei käytännössä täytä näitä edellä mainittuja (Piipsannevan korvaavat kosteikkoalueet SELVITYS PÄIVITYS 28.11.2020) korvaavien kosteikkojen kriteerejä juuri miltään osin. Kosteikko on rakennettu ympärillä olevaan maan pintaan nähden huomattavan korkealle jopa lähes metrin korkeammalle ja vesien turvaaminen kosteikolle on pyritty toteuttamaan pumppaamalla reunaojasta sitä tarkoitettua kanavasta. On huolta aiheuttavaa se, että pumppu oli sammuksissa paikalla käydessäni 25.8. 2023 ja lisäksi vettä ei ollut siinä kanavassa riittävästi mistä kosteikolle pumppaamalla on tarkoituksena vesi saada. Kasvustosta pystyi päättelemään että kosteikko oli ollut lähes kuiva jo pidemmän aikaa. Näin ollen kompensatio kosteikko on ollut käyttökelvoton erityisesti vedensaannin toteuttamisesta johtuen ja siinä tarkoituksessa mihinkä se on suunniteltu.

Lainaus samaisesta Piipsannevan korvaavat kosteikkoalueet selvitys päivityksestä 28.11.2020:

”Alueelle on laadittu Piipsanojan kunnostussuunnitelma (Maveplan oy 2019), mikä alentaa alueen kuivatustasoa ja mahdollistaa nykyisten kosteikkojen kuivattamisen. Vesien käsittelyn kannalta olisi edullista johtaa alueen kuivatusvedet kosteikkojen läpi, mutta Piipsan oja tulee suunnittelutasollaan niin syvään uomaan, ettei uoman vesille ole mahdollista toteuttaa alajuoksulla kosteikkoa kohtuullisilla kustannuksilla. Tässä työssä esitetyt kosteikkoalueet laskevat Piipsan ojaan, paitsi Sammalnevan kosteikko. Kosteikot vähentävät yläpuolisilta valuma-alueilta tulevaa vesistökuormitusta Piipsan ojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Tässä työssä ei ole arvioitu tarkemmin kosteikkojen vesistövaikutuksia”.

Tässä selvityksen asiakohdassa tulee esille se, että Piipsanojaa ollaan kaivamassa syvemmälle jota myöten Piipsannevan valuma vedet johdetaan. Ongelma on se kuten selvityksessä kerrotaan, että kaivetusta Piipsanojasta tulee niin syvä, ettei alajuoksulla oleville kosteikoille (kompensatio kosteikot) voida täten juoksuttaa vesiä ja tällöin suunnitellut kompensatiokosteikot ovat siten käyttökeltvottomia siinä tarkoituksessa johon ne on suunniteltu. Näin ollen olemassa olevien Piipsannevan kosteikkojen 1,2 ja 3 olisi niiden vesien olemassaolo turvattava menettelyllä jota olemme tässä selvityksessämme kertoneet, samalla minimoidaan vesistöihin vaikuttavat mahdolliset haittaavat tekijät. Kosteikkojen 1,2 ja 3 vesien turvaaminen on taattua vaikka Piipsanoja kaivettaisiinkin syvemmälle. Kosteikon 1. tilanne on jo hyvä, kosteikot 2 ja 3 vedet kyetään saamaan muutakin kautta kuin Kotaojasta esim. Idän ja Pohjoisen suunnasta tulevista piiriojista.

Valittajan mukaan (s.13): *” Valittaja huomauttaa myös, että kosteikkojen pinta-ala ja sijainti ovat muuttuneet myös eri selvitysvuosien välillä, koska kosteikkojen olemassaolo on ollut riippuvainen ympäristöluvan mukaisesta turvetuotannosta. Kyse ei siis ole pysyvistä kosteikoista. Osayleiskaavalla ei muuteta näitä turvetuotantoalueita tai peltoja, vaan niihin kohdistuvat ja jo kohdistuneet muutokset johtuvat turvetuotannon ja maanviljelyksen muutoksista alueella”.*

Valittajan mukaan kosteikkojen sijainti olisi muuttunut eri selvitysvuosien aikaan. Osayleiskaavan alueella olevat kosteikot 1,2 ja 3 ovat olleet niillä sijoillaan siitä saakka kun Piipsannevan varsinainen kaupallinen turvetuotanto on kyseisiltä alueilta loppunut noin 20 vuotta sitten, jonka seurauksena kosteikkoalueet ovat muodostuneet, kuten edellä selvityksessä kerromme. Pinta-ala on kylläkin lisääntynyt alueella olevan säännöllisen veden johdosta. Kosteikon 3 pinta-ala on muuttunut (n. puolet pinta-alasta) jonka on aiheuttanut alueella toimiva maataloudenharjoittaja, kaivamalla alueelle uudet sarkaojat ja peltosaroille uudet rumpuputket. Lisäksi samainen viljelijä on muokannut osan alueesta pintamuokkausmenetelmällä valmiiksi viljelysmaaksi. Huom. koko kosteikko 3 alue on ilmoitettu kosteikkoalueeksi jossa on YVA-selvityksen mukaan mm. viitasammakoita joiden elinympäristöä ei saa häiritä eikä tuhota. asiasta tarkkaa selvitystä

kunnallisvalituksessamme. Maanmuokkauksesta huolimatta alueelle vesi nousee erittäin herkästi kovempien sateiden ja lumen sulamisveden johdosta.

Valittaja kertoo(sivu 13): *”Esimerkiksi Neova Oy:n turvetuotantotoiminta on ilmoitettu päättyneeksi vuonna 2019”*

Virallisesti Neova Oy:n on ilmoittanut turvetuotannon päättyneen vuonna 2019, mutta laajamittainen kaupallinen turvetuotanto Piipsannevalla on loppunut jo 2010 tietämällä, kosteikkoalueilla jo huomattavasti aiemmin, kun kosteikkoalueet 2 ja 3 ovat maastoltaan niin matalia, että turpeen nosto niiltä alueilta ei ollut järkevää, alueella olevan liiallisen veden takia. Noin vuoden 2010 jälkeen turvetta Piipsannevan alueella on nostettu kaupallisessa tarkoituksessa lähinnä satunnaisesti hyvin pieniltä alueita, esimerkiksi puhdistettu turpeen aumaus alueita ja muita varikkoalueita kasvu- ja kuiviketurpeeksi sekä Haapaveden lämpölaitokselle yhteensä noin 200ha alueelta.

Valittaja kertoo(sivu 13): *”turvetuotannon päätymisen jälkeen 2019 kaava-alueen kosteikot olisivat osin hävinneet, eli vetymisvaikutus on lakannut”.*

Kosteikot ovat nimenomaan syntyneet turvetuotannon päätymisen jälkeen vapaasti luonnontilallisesti kun kosteikkoalueelle virtaavien vesien virtausta ei ole rajoitettu millään keinoin vaan vedet pääsevät Kotaojasta ja muista Piiriojista vapaasti suoraan kosteikkoalueille. Vettä kosteikko 2 alueella on osalla alueesta lähes yhden metrin verran suuren osaa vuodenaikasta, lueen muiltaosin vettä on 20-50cm kuivumis-riski on keskikesällä heinä-elokuun tietämällä mikäli vesisateita ei ole ja on erittäin kuumaa. Tämäkin mahdollinen kuivumisriski kosteikkoa vaarantavana tekijänä vältettäisiin mikäli pidettäisiin vedenpoistoputkissa veden korkeutta säätelevät luukut sopivalla korkeudella niinkuin edellä selvityksessä kerrotaan. Kosteikko 1 vesien säännöstelyä ei toteuteta millään keinoin vaan se tapahtuu luontaisesti laskuojien kautta joita ei ole kaivettu kosteikolle saakka. Kosteikko 1 on erittäin hyvin toimiva, vakaa sekä erittäin viihtyisä elinympäristö suojellisesti uhanalaislinnuille ja viitasammakoille. Vettä alueella on ympäri vuoden ja kuivumisriskiä ei ole. Ainoa huomiota herättävää asia on se, että kosteikosta 1 tulee huolehtia, että se pysyy nykymuotoisessa tilassa eikä se pääsisi kasvamaan umpeen, alue on laajuudeltaan ja olemukseltaan erittäinkin sopiva sekä sijaitsee suojaisessa paikassa.

Valittaja mukaan: *”usean suojellisesti merkittävän lajin, kuten esimerkiksi mustakurkku-uikulle soveliaat pesimäympäristöt ovat käytännössä jo nyt hävinneet”.*

Valittajan tieto on väärä. Kosteikot ja vesijätöalueet ovat olleet hyvässä tilassa sen jälkeen, kun kaupallinen turvetuotanto on käytännössä päätynyt jo noin vuonna 2010 ja kun kosteikot ovat luontaisesti muodostuneet vesien vapaan virtauman johdosta. Ainoa toimi mikä pitää tehdä on, että kosteikkojen 2 ja 3 vesien pysyminen myös kuivimpina kesäaikoina olisi turvattava, kuten edellä kerrottiin, jotta uhanalaislajien elinympäristöt varmistettaisiin pitkälle tulevaisuuteen kuten suojellullinen vaatimus uhanalaislajien kohdalla määrää. Kosteikoista olisi suuresti apua myös kaupungille viihtyisänä luontomatkailukohteena, kuten kunnallisvalituksessa liitteessä PPLY selvityksessään kertoo.

Valittajan mukaan (s.13 kohta 4.14): *”Keskeisimmät esiintymispaikat sijaittivat selvitysten laadinnan aikaan Kotaojan varrella sijaitsevilla kosteikoilla. Nykytilanteessa termi kosteikko ei tässä tapauksessa ole kuitenkaan todennäköisesti relevantti, sillä kohteen luonne on muuttunut merkittävästi selvitysten laadinnan aikaisesta tilanteesta kohdassa 4.1.3 esitetyllä tavalla.*

Olemme selvityksessämme kertoneet useaan kertaan kosteikkojen muodostumisen ja niiden tämänhetkisen tilanteen ennen ja 2010 jälkeisen muuttumisen ja todenneet moneen kertaan valittajan väittämät vääräksi. Kunnallisvalituksessamme kerroimme jo kosteikkotilanteet ja vesien tilanteista kosteikkoalueilla.

Valittajan mukaan:(s.14 kohta 4.1.4): ”*Aiemmin turvetuotannon ollessa käynnissä Kotaojan ja sitä ympäröivien alueidenvesitaloutta kontrolloitiin patoamalla. Nykyisellään turvetuotannon päätyttyä Kotaojan vesitalous vaihtelee luonnollisesti, eli vedenkorkeus vaihtelee sadannan, lumien sulamisen yms. luonnollisten tekijöiden mukaan. Kohteet ovat siis yhtenä vuotena vesittyneitä, toisena vuotena ne voivat olla kokonaan kuivia. Kohteet voivat myös kuivua esimerkiksi kesken pesimäkauden. Kuten edellä kohdassa 4.1.3 on todettu, ei voida siis puhua kosteikosta, jonka määritelmän edellytyksenä on niiden pysyvyys. Siten myös kosteikkolajien, kuten mustakurkku-uikun, esiintyminen kohteilla riippuu kohteen kulloisestakin vesitilanteesta.*”

Valittajan mukaan kosteikot olisivat toisinavuosina kuivia eri vuosien sadannan ja lumitilanteesta johtuen. Kerrataan vielä kosteikkojen tilanteesta. Kosteikko 1. on vesitilanteen suhteen stabiili eikä siellä ole vaaraa, että se kuivuisi edes kuivimpana kesäaikana, koska sieltä veden korkeutta ei minimoida millään toimella vaan vedenkorkeus pysyy vakiona eri tilanteista riippumatta, sillä kosteikkoalueelta vaihtuva vesi poistuu reunakanavaa myöten joka pitää veden korkeuden stabiilina. Veto-ojassa ei ole erillistä rumpuputkea vaan reunaoja on kosteikon kohdilta niin matala että se pitää kosteikolla veden korkeuden hyvällä tasolla. Kosteikon tilanne oli erinomainen sillon kun viimeksi olemme käyneet tarkistamassa. Kosteikon tilanteen olemme viimeksi tarkistaneet 2021 keskikesällä. Ainoa toimi mikä pitää valvoa on, ettei kosteikko pääse kasvamaan umpeen. Lainaus PPLY selvityksestä että: ”Suomi on biodiversiteettisopimuksessa sitoutunut luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseen”.EU:n lintudirektiivin 3 artiklassa sanotaan: ”Ottaen huomioon 2 artiklassa mainitut vaatimukset jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien elinympäristöjen riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen.”

Kosteikko 2 ja 3 kyseisillä kosteikoilla jokavuotinen riittävä vesien saanti on varmaa sillä kuten aiemmin selvityksessämme kerrottiin miten laajalta-alueelta kosteikko 2 ja 3 valumavedet tulevat. Valumavedet tulevat kyseisille kosteikoille 15km etäisyydeltä saakka, aina Onkinevalta saakka josta Kotaoja saa lähtönsä ja Kotaoja on lähes koko Piipsannevan valumavesien poistokanava ja kun Haapavesi on maantieteeltään lumisella alueella, lunta on joka vuosi 60-110cm joten kosteikkojen vedensaannissa ei ole minkäänlaista ongelmaa. Syksyn ja talven jälkeen vettä Piipsannevalla on jopa liikaakin sillä suurelta osin Piipsanneva on keväisin osin vedenalla jopa niin pitkään, että alueella toimivien maanviljelysmaiden kevät työt saattavat jäädä osin tekemättä, koska pellot saattavat olla osalta-alueesta kesäkuun-lopulle saakka veden alla, silloin kosteikko 2:lla vettä on yli metrin verran osalla alueesta. Tulvavesi ongelma on hyvin mahdollista myös syksyisin viljan puinnin aikaan jolloin pelloille nouseva vesi voi haitata viljan puintia. Myöhemmin syksyllä normaalien sateiden aikana kosteikot täyttyvät vedestä, jopa normaalina kesä kuukausina kosteikoilla vettä on runsaasti, joten väittämä että kosteikoilla joinakin vuosina vettä ei olisi lainkaan ei pidä paikkaansa. Piipsanneva on erittäin matala ympärillä oleviin maa-alueisiin nähden, koska sieltä on turve nostettu pois lähes jopa osin peruskivennäismaahan saakka, joten Piipsanneva on ikään kuin muurinpohja matala kuoppa verrattuna ympärillä oleviin maa-alueisiin, varsinkin kosteikko 2 ja 3 ja niiden lähialueet ovat Piipsannevan matalimmat paikat joten vesiensaaanti kosteikko alueille ei ole minkäänlaista ongelmaa vaan se on luonnollinen toimi. Kosteikko 3. osalta tilanne on hyvin samansuuntainen kuin kosteikko 2.lla. Kosteikko 3.lla veden pysyminen on vaan hankalampaa kuin kosteikko 2.lla sillä alueella toimiva maanviljelijä on tehnyt osan kosteikko 3. alueesta maanmuokkaustoimia, joka vaikuttaa alueella veden pysymiseen. Muutoin alue on

suurelta osin pengerrerettytai reunoiltaan korkea, joten alueelta vedenpoisto kanavaan on helppo asentaa veden korkeutta säätelevät portaikot joilla olisi helppo turvata kosteikon tilanne. Kosteikko 3:lla on runsaasti viitasammakoita joten maanmuokkaus alueella voidaan pitää laittomana, kuten kunnallisvalituksessamme olemme tuonneet esimerkki tapauksia vastaavasta toiminnasta.

Valittajan mukaan(sivu14 kohta 4.1.4.): *”Kohteet ovat siis yhtenä vuotena vesittyneitä, toisena vuotena ne voivat olla kokonaan kuivia. Kohteet voivat myös kuivua esimerkiksi kesken pesimäkauden. Kuten edellä kohdassa 4.1.3 on todettu, ei voida siis puhua kosteikosta, jonka määritelmän edellytyksenä on niiden pysyvyys. Siten myös kosteikkolajien, kuten mustakurkku-uikun, esiintyminen kohteilla riippuu kohteen kulloisestakin vesitilanteesta.”*

Musta-kurkku uikun esiintyminen joka vuosi kosteikkoalueilla on varmaa, sillä vettä alueella lintujen muutoaikana ja normaalikesänä riittää. Valittajan kertoma kuivumis- riskistä ei pidä paikkaansa kosteikko 1. kohdilla kuivumisvaaraa ei ole kuten edellä kerrottiin. Kuivumisriski kosteikko 2 ja 3 kohdilla on hyvin pieni, normaali kesänä kuivumisvaaraa ei ole. Äärimmäisen kuivana ja kuumana kesänä kuivumisvaara kosteikko 2 ja 3 voi olla mahdollista, mutta vain heinä-elokuun vaiheessa jolloin voi mahdollisesti olla erittäin kuiva jakso, mutta sekin on yleensä lyhytaikainen pesimäkauden mentyä jo ohi. Kosteikko 2:n mahdollinen kuivuminen johtuu tarkoituksellisesta toimista pitämällä kosteikolta johtavan veden korkeutta säätelevät patoluukut auki. Patoluukkuja ei pyynnöistä huolimatta ole asennettu paikoilleen. Veden korkeutta säätelevät portaikat (lankut) tulisi asentaa takaisin paikoilleen, siten kuin ne on olleet turvetuotannon loppumisen aikoina noin vuosina 2007-2010, sillä yksinkertaisella toimella varmistettaisiin kosteikko 2 vesien pysyminen alueella. Asiasta viimeksi olemme kertoneet tuulivoima kaavaa koskevassa kunnallisvalituksessamme.

Minä (Hannu Ahola) kävin 25.8 2023 katsomassa kosteikko 2. tilannetta miltä siellä näyttää. Tilanne kosteikolla oli varsin normaali, vettä alueella oli normaalin verran kesäajaksi elikkä runsaasti jotta uhanalais-lajit viihtyvät alueella. Kosteikolla lintuja oli melko mukavasti vaikka en alueella toiminut häiritsevästi, huutanut tai muuta sellaista niin siitä huolimatta lentoon lähti alueen keskivaiheella olevasta suuresta avovesialueelta noin 80 hanhea ja senperään useita sorsa parvea yhteensä arviolta 80-90 eri sorsa lintua. Alueesta otin videon jossa näkyy lentoon lähtevät linnut ym. joten kosteikko alueella ei ole normaali kesänä kuivumisen vaaraa kuten valittaja väittää. Samaan videoon otin myös videon Kotaojan Länsi puolella olevasta kosteikkoalueesta, joka on yhteydessä Kotaojan Itäisellä puolella olevaan kosteikkoalueeseen josta äskettäin kerroin, jossa oli myös erittäin runsaasti vettä ja myös avovedessä oli lintuja.

Samana päivänä kävin myös uudella ns. kompensatio kosteikolla Pitkäperän kosteikolla katsomassa tilannekuvaa, miltä siellä näyttää. Olin hyvin yllätynyt miten huono Piipsannevan ns kompensatio kosteikon tilanne oli. Kosteikko oli lähes tyhjä vedestä. Vesirajasta selkeästi näki, että kosteiko alueella ei ole ollut pitkään aikaan riittävästi vettä, vaikka alueella olevat kaksi erillistä vedenkorkeutta säätelevää porrasta olivat kiinni. Veden korkeutta säätelevästä ylimmäisestä lankusta alueella olevan veden pintaan oli 60cm joten ei ihme, että alueella ei ollut yhtäkään lintua, vaikka kävelin koko kosteikko alueen ympäri ja pidin kävellessäni ääntä joten lintuja olisi pitänyt lähteä lentoon, mikäli niitä olisi ollut. Jo aiemmin tässä selvityksessä kerroin kompensatio kosteikosta ja että ne eivät ole viihtyisiä linnuille niiden rakennetunluonteen, sijainnin ja pinta alaltaan pienen koon takia joten kosteikko ei täytä sille määrättyjä kriteerejä. Tällainen toimi ei voi olla hyväksyttävää, että tällaisten ns. muutaman hehtaarin kompensatio kosteikojen korvaava tilanne pitäisi korvata Piipsannevan suuret noin 200ha erittäin hyvin toimivat kosteikot.

Valittaja kertoo, että YVA-arviointiselostuksessa käy ilmi teeren soidinalueet (s.14). Tämä pitää paikkansa. YVA- selostuksen mukaan suurin teeren soidinalue havaittiin hankealueen keskiosissa,

Ahoin kankaan eteläpuoleisilla pelloilla ja suolla, jossa laskettiin soitimella yli 60 teertä. Kohde on rajattu linnustollisesti arvokkaana kohteena, eikä sille suoraan ole osoitettu voimalapaikkaa, mutta sen rajauksen reunalle on. Pienempiä soitimia sijoittuu myös muualle alueen pelloille. Selostuksessa on arvioitu, että hankkeesta voi olla vähäisiä vaikutuksia soidinpaikoille, minkä myötä ne saattavat jossain määrin siirtyä. On hyvä että asia on tuotu esille. Teeriä on Osayleiskaava alueella runsaasti myös talvella, sillä alueella on runsaasti lehtipuita (koivuja) joissa olevat urvut ovat teeren tärkein talvella käytettävä ravinto. Piipsannevalla on myös talvella teerille runsaasti suojaa jotta pääsevät uuttuun yöpymään. Näistä johtuen Piipsanneva vetää runsaasti teeriä niin soidinaikana kuin talvellakin. Väittämä siitä että voimaloiden aiheuttama haitta olisi vähäinen ei pidä paikkaansa sillä teerien tiedetään törmäävän helposti tuulivoimaloiden pylväisiin, lisää aiheesta kunnallisvalituksessamme.

Valittajan mukaan(s.15): *"Tuulivoimahanke ei kuitenkaan uhkaa peltosirkun elinolosuhteita alueella"*.

Kunnallisvalituksessamme olemme tuoneet selvityksiä ja tutkimuksia lintujen törmäämisistä tuulivoimaloihin eikä Peltosirkku tai teeri siitä tee poikkeusta, etteikö ne vois törmätä tuulivoimaloihin, tutkimukset sen todistaa. Varpuslinnut saalistavat hyönteisiä myös korkeimmaltailmasta satojen metrien korkeudelta joten törmäämiset tuulivoimaloihin on tutkittuun tietoon vedoten mahdollisia.

Valittajan mukaan(sivu15) *"useiden varpuslintulajien on todettu pitävän reviiriään voimaloiden nostokentillä, eikä peltosirkun arvioida sen suhteen olevan poikkeus"*.

Kuten kompensatio kosteikko kartasta voi nähdä, että Eteläinen kosteikko olisi tulossa suoraan Peltosirkun pesimä ja reviiri-alueelle. Myöhemmässä vaiheessa on kumminkin ilmoitettu, että Eteläinen kosteikko jää toteuttamatta.

Valittaja ei tiedostaa sitä, että Peltosirkku on paikkauskollinen lintu joka tarkoittaa sitä, että se on yksi tärkeimmistä syistä Peltosirkun suojelulliseen arvoon yhdessä linnun harvinaisuuteen ja voimakkaasti taantumisen ja uhkana kuolla sukupuuttoon. Peltosirkku on paikkauskollinen lintu joka ei yleensä palaa samoille alueille mikäli sen reviiri-alue tuhoaan tai häiritään. Joten Peltosirkkua ei voida verrata muihin varpuslintuihin, joilla ei ole vastaavia ominaispiirteitä elinympäristöön. Aiheesta lisää tarkempaa tietoa liitteineen kunnallisvalituksessamme.

Valittajan mukaan (sivu 16.) *"Lisäksi on huomattava, että CR (äärimmäisen uhanalainen) -uhanalaisstatuksesta huolimatta peltosirkkua (kuten muitakaan Piipsannevan linnustaselvityksissä havaittuja lajeja, tai hallinto-oikeuden päätöksessä mainittuja lajeja) ei ole luokiteltu erityisesti suojeltavaksi lajiksi, eikä se siten ole luonnonsuojelulain nojalla suojeltava laji"*.

Valittaja ei selvästikään halua selvittää uhanalaislajien suojelullista statusta:

"Uusimman uhanalaisuusarvioinnin mukaan jo kolmasosa Suomen linnuista on uhanalaisia. Erityisen huonosti menee kosteikkojen linnuilla, kuten monilla vesilinnuilla ja kahlaajilla, samoin maatalousympäristön lajeilla. Syntyneiden lintukosteikkojen kuivaaminen ja Piipsannevan tuulipuiston rakentaminen on kyseenalaista lintujen elinympäristöjen hävittämistä. Suomi on biodiversiteettisopimuksessa sitoutunut luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseen. EU:n lintudirektiivin 3 artiklassa sanotaan: "Ottaen huomioon 2 artiklassa mainitut vaatimukset jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien elinympäristöjen riittävän"

moninaisuuden ja laajuuden säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen.” Lainaus PPLY selvityksestä (kunnallisvalitus) :

”Piipsannevan tuulipuistohankkeen YVA:an liittyen tehdyissä FCG Oy:n pesimälinnustoselvityksissä Piipsannevan alueella havaittiin pesimäkaudella yhteensä 110 lintulajia. Näistä noin 88 lajia tulkittiin alueella varmasti tai todennäköisesti pesiväksi. Selvityksissä havaituista lajeista jopa yli puolet on määritelty suojelullisesti arvokkaiksi lajeiksi, ja lajistossa on yhteensä 22 valtakunnallisesti uhanalaista lajia. Linnustoselvityksissä havaittiin alueella pesivän yhteensä 20 EU:n lintudirektiivinliitteen 1 lajia sekä 18 Suomen kansainvälistä vastuulajia”.

Romahdusmaisesti vähentyneen ja Suomessa äärimmäisen uhanalaisen peltosirkun (CR) pesimäalueena Piipsannevan pellot ja entiset turvetuotantoalueet ovat maakunnan parhaimmistoa heti Tyrnävän peltojen jälkeen, pesiviä pareja tuulipuiston kaava-alueella on useita. Peltosirkku on vähentynyt enemmän kuin mikään muu Suomen lintulaji, viimeisen 30 vuoden aikana Suomen pesimäkanta on pienentynyt jopa 99 %.(Birdlife 2021: Linnuston tila Suomessa).

Peltosirkku on myös YVA:n jälkeen 2.3.2021 julkaistun Ympäristöministeriön listan mukaan kiireellisesti suojeltava laji. https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajiensuojelutyo/Kiireellisesti_suojeltavat_lajit

Suojeltavaksi alueeksi pitää myös huomioida kosteikko 3 kohdilla toisella puolen asfalttietien oleva vesijättöalue, joka on erittäin matala peltoalue joka on suurensaa vuodenajasta veden peittämä. Alue on kasvillisuudeltaan kasvanut runsaasti tyypillistä kosteikon omaavaa kasvillisuutta.

Piipsanneva-Tuulikaarto 400 kV voimajohto Ympäristövaikutusten arviointiselostus sivu 76

”Selvityksen mukaan alueella on havaittu runsaasti viitasammakoita kuva 57”.

Alue on myös muodoltaan ja ominaispiirteeltään erittäin otollinen Peltosirkun ja alueilla olevien muiden esille tulleiden uhanalais lintulajien pesimä ruokailu ja reviirialue. Alueella on vuosien aikana ollut ainakin yksi joutsenen pesä.

Valittajan mukaan (sivu 17 kohta 4.3.) ”*Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueen linnustoarvoja.*”

On riski, että tuulipuiston rakentamisen jälkeen petolinnut, joutsenet, hanhet ja kurjet, kuin myös kana- ja vesilinnut pyrkivät käyttämään tuttuja peltoja ja kosteikkoja ruokailu- ja soidinalueinaan ja ja voimaloiden rakentaminen Piipsannevalle tuhoisi Pohjois-Pohjanmaan linnustolle tärkeimpiin kuuluvan alueen. Tuulivoiman rakentamisen myötä on tarkoitus kuivattaa Osayleiskaava alueella olevat laajat ja linnuston kannalta tärkeät olemassa olevat kosteikot ja vesijättöalueet (Piipsannevan tuulivoimahankeen Yva-selvitys ja

Piipsannevan tuulipuiston korvaavat kosteikkoalueet

SELVITYS PÄIVITYS 28.11.2020 Lisätty hankesuunnitelmaosuus toteuttavista kosteikkoalueista.)

Tuulipuisto sijoittuisi paikallisesti ja jopa maakunnallisesti merkittävälle lintujen pesimä- ja levähdysalueelle ja on varsin runsaasti suojelullisesti huomionarvoisia lajeja. Romahdusmaisesti vähentyneen ja Suomessa äärimmäisen uhanalaisen peltosirkun (CR) pesimäalueena Piipsannevan pellot ja entiset turvetuotantoalueet ovat maakunnan parhaimmistoa heti Tyrnävän peltojen jälkeen (PPLY:n selvitys).

Valittajan mukaan: ”*Hakija huomauttaa, ettei Osayleiskaavassa ole voitu antaa määräyksiä kompensatioalueista tai osoittaa niiden sijainteja, koska mahdollisten kosteikkojen otollisimpia sijainteja ei olisi edes Osayleiskaavan laadinnan aikaan voitu ennustaa,*

vaan parhaat sijainnit pystytään määrittämään myöhemmin esimerkiksi turvetuotannon vaikutuksen kokonaan lakatessa”.

Seuraavassa otteita selvityksestä: Piipsannevan tuulipuiston korvaavat kosteikkoalueet, SELVITYS PÄIVITYS 28.11.2020 Lisätty hankesuunnitelmaosuus toteuttavista kosteikkoalueista

Kosteiko alue selvityksen kohta sivu 4: Alueelta löydettiin yhteensä 4 toteuskelpoista paikkaa uusille kosteikoille. Osa alueista on jo nykytilassaan lähellä kosteikkoa.

Valituslupa hakemus (kohta 4.4.): kompensatio kosteikkoja on etsitty selvityksen mukaan, sopivimmat paikat on löydetty valittajan esittämistä paikoista kuten selvityksessä kerrotaan.

Kosteikkoalue selvitys s.3. kohdassa 4 Kosteikkoalueiden yleiset valintaperusteet: ”Korvaavien kosteikkojen sijaintia etsittiin pääsääntöisesti karttatarkastelun perusteella. Kartalta kartoitettuja kohteita käytiin tarkistamassa lisäksi maastokäynnillä”.

Valittajan kertoma on asioiden kiertelyä sillä kompensatio kosteikkoja on etsitty selvityksen mukaan, sopivimmat paikat on löydetty valittajan esittämistä paikoista kuten selvityksessä kerrotaan. Piipsannevan tuulipuiston korvaavat kosteikkoalueet SELVITYS PÄIVITYS 28.11.2020 Lisätty hankesuunnitelmaosuus toteuttavista kosteikkoalueista sivu 3. kohdassa 3 Kosteikkoalueiden yleiset valintaperusteet: ”Korvaavien kosteikkojen sijaintia etsittiin pääsääntöisesti karttatarkastelun perusteella. Kartalta kartoitettuja kohteita käytiin tarkistamassa lisäksi maastokäynnillä”. Tässä selvityksessä todettiin (s.4. kohta 4 Uudet kosteikkoalueet): ”Alueelta löydettiin yhteensä 4 toteuskelpoista paikkaa uusille kosteikoille. Osa alueista on jo nykytilassaan lähellä kosteikkoa”. Valittaja kertoo että ”vain parhaat sijainnit pystytään määrittämään myöhemmin esimerkiksi turvetuotannon vaikutuksen kokonaan lakatessa”.

Mitkä parhaat sijainnit, kun etsimällä on löydetty edellä mainitut 4 kompensatio kosteikkoa. Valittaja kertoo myös, että ”parhaat sijainnit pystytään määrittämään esimerkiksi turvetuotannon vaikutuksen kokonaan lakatessa”. Valittaja on usein kertonut, että turvetuotanto on lakannut jo 2019. Varsinainen turvetuotanto on kuitenkin lakannut kaupallisessa tarkoituksessa jo vuoden 2010 tietämillä joten valittaja tarkoituksella vänkää kosteikkojen kustannuksella, vedoten turvetuotannon jatkumiseen/päätymiseen, jotta voisi heikentää kosteikkojen 1.2 ja 3 arvoja.

Päätelmä

Piipsanneva on merkittävä lintujen pesimä ja levähdysalue ja siellä on varsin runsaasti suojelullisesti huomionarvoisia lajeja. Hallinto-oikeus on myös todennut että asiakirjoista käy ilmi että Piipsannevan alue kosteikkoneen ja peltoaukeineen on linnunton kannalta seudullisesti merkittävä ja alueella on varsin runsaasti suojellisesti huomion arvoisia lajeja. Hallinto-oikeus katsoi että asiassa saadun selvityksen perusteella ei siten voida varmistua siitä että tuulivoimaloiden alueiden osoittamista koskevat aluevaraukset voidaan asianmukaisesti sovittaa yhteen luonnonarvojen vaalimista ja tuulivoimarakentamisen ympäristöön sopeutumista koskevien yleiskaavojen sisältövaatimusten kanssa.

Haapaveden kaupungille ei tulisi myöntää valituslupaa ja vetoaminen ennakkoratkaisun tarpeeseen ei ole perusteltua koska esimerkiksi vanhojen turvetuotannosta poistuneiden alueiden välillä on isojakin eroja ja ne eivät ole esimerkiksi linnustoltaan samanlaisia. Kaupungin mielestä olisi tapahtunut ilmeinen virhe koska Hallinto-oikeus olisi edellyttänyt osayleiskaavalta MRL 39§ 4 momentin mukaista kohtuuttomuutta. Ei ole kohtuutonta että alueesta tulee tehdä riittävät selvitykset ottaen huomioon alueen poikkeuksellisuus. Suomessa ei ole olemassa käytännön

kokemuksia tuulivoimaloiden rakentamisesta Piipsannevan hankealueen kaltaiseen avomaaympäristöön, jossa on linnustollisesti arvokkaita kohteita.

Kaupunki perustelee painavana syynä että mikäli hallinto-oikeus jäisi voimaan muuttuisi ”vastaavien alueiden” jatkokäyttö vaikeammaksi ja saattaisi vaikuttaa koko valtakunnan alueidenkäyttötavoitteiden toteutumiseen. Maakuntakaavaan merkityt alueet (ml. vanhat turvetuotantoalueet) eivät ole keskenään samanlaisia ja maakunta kaava antaa suuntaviivoja yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen. Maakuntakaavan tv-1 merkintä ei täten tarkoita että tarkempi kaava olisi sen perusteella välttämättä hyväksyttävä. Piipsanneva on linnustoltaan ja luontoarvoltaan poikkeava ja tämä asia tulee tämä huomioida laadittaessa selvityksiä tarkemmassa kaavoituksessa.

Haapaveden kaupungin mielestä Piipsannevan alueen linnustollinen ja suojelullinen merkitys olisi jo hiipumassa muun muassa alueen turvetuotannon lakkaamisen seurauksena, erityisesti juuri kosteikkoalueiden suhteen ja lintukosteikkojen poistuminen tuulivoimapuistoalueelta ja lintujen siirtyminen muualle olisi valittajan mukaan myönteinen asia ja tekisi alueesta entistäkin paremmin tuulivoimaan soveltuvan, koska tällöin välttyttäisiin mm. paremmin lintujen törmäyksiltä tuulivoimaloihin.

Linnustollista hiipumista ei ole alueella nähtävissä johtuen alueen laajasta aktiivisesta peltoviljelystä ja siitä että alueen läpi menee lintujen muuttoreitti ja alueella sijaitsee niiden tärkeitä levähdys ja ruokailupaikkoja. ”Jos turvetuotantoalueen jälkihoitotoimien ansiosta linnut ovat palanneet alueelle ja vieläpä runsaslukuisemmin kuin ennen turvetuotantoa, ei ole syytä mennä tuhoamaan syntynyttä arvokasta lintualueita. Mahdollinen tuulivoiman, ja myöhemmin ehkä aurinkovoiman rakentaminen alueelle kuivattaa nykyisiä kosteikkoja, pirstoo pesimälinnuston elinympäristöjä, mikä voi heikentää merkittävästi Piipsannevan uhanalaisten lajien pesimämenestystä. Sitä myöten uhanalaisten lajien suotuisa suojelun taso vaarantuisi alueella merkittävästi. Jo muodostuneet kosteikot on syytä säilyttää ja kunnostaa erityisen arvokkaina elinympäristöinä. Muutamien tuulimyllyn siirtäminen kosteikoilta kauemmas ei pelasta aluetta” (Lainaus PPLY:n selvityksestä)

Kaupungin tulisi kunnioita EU:ssa yhteisesti sovittua biodiversiteettisopimusta johon on myös Suomi sitoutunut luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseen. EU:n lintudirektiivin 3 artiklassa sanotaan: ”Otaen huomioon 2 artiklassa mainitut vaatimukset jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien elinympäristöjen riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen.” Lisäksi on muistettava myös äärimmäisen uhanalaisen peltosirkun uhanalaisuus ja suojelustatus.

Peltosirkun Romahdusmaisesti vähentyneen ja Suomessa äärimmäisen uhanalaisen peltosirkun (CR) pesimäalueena Piipsannevan pelto ja entiset turvetuotantoalueet ovat maakunnan parhaimmistoa heti Tyrnävän peltojen jälkeen, pesiviä pareja tuulipuiston kaava-alueella on useita. Peltosirkku on vähentynyt enemmän kuin mikään muu Suomen lintulaji, viimeisen 30 vuoden aikana Suomen pesimäkanta on pienentynyt jopa 99 %.(Birdlife 2021: Linnuston tila Suomessa). Peltosirkku on myös YVA:n jälkeen 2.3.2021 julkaistun Ympäristöministeriön listan mukaan kiireellisesti suojeltava laji.

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajiensuojelutyo/Kiireellisesti_suojeltavat_lajit

Haapaveden kaupungin valituslupahakemus tulee hylätä, ja valitus tulee jättää tutkimatta.

14.9. 2023

Yhteyshenkilö

Hannu Ahola Aittokyläntie 122 86650 Kytökylä 0453092574 h.ahola@hotmail.fi

Asiakumppanit

Vesa Sirviö, Sirja Hankonen, Paavo Mäkelä

KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA: **Lisäliite**

Diaarinumero 2118/03.04.04.04.16/2023

VASTAUS KIRJALLISEEN KUULEMISEEN.

Päätös, jota muutoksenhaku koskee Pohjois-Suomen Hallinto-oikeus,28.6.2023,1060/2023

Muutoksenhakija Haapaveden kaupunki

KIRJALLINEN KUULEMINEN MUUTOKSENHAUN JOHDOSTA

LÄHETTÄJÄT Hannu Ahola asiakumppaneineen h.ahola@hotmail.fi

Käytämme Haapaveden Kaupungin valituslupahakemuksessa esitettyjen perusteluiden vastauksissa sanaa Valittaja jolla tarkoitamme Haapaveden Kaupungin itsensä käyttämää sanaa Valittaja omissa valituslupahakemuksessa esittämässään perusteluissaan.

Lisäliite asia kohtaan 4.2, joka meiltä oli jäänyt lähettämässämme kirjallisen kuulemisen yhteydessä kirjaamatta.

Valittaja ottaa tärkeän asiakohdan esille, koskien ET-aluetta ja muita kosteikkoja koskevaa vaikuttavia ilmaisuja. Valittaja asiakohdassaan on antanut lausunnon, joka on hyvin sekava ja harhaanjohtava kertoen ET-alueesta kosteikkona, kertoen kuitenkin asiasisällössään kosteikoista **monikossa** jolla on ilmeisesti pyritty johtamaan harhaan ET-alue ja muut kosteikkoalueet yhdeksi ja samaksi alueiksi tai jonkin muun tarkoituksen takia. Todellisuudessa ET-alue on omansa alue Kruununkorvessa, joka on yhteiskuntajätteen läjitys alue jolla ei ole yhtäläisyyttä Osayleiskaava-alueella olevien muiden kosteikkojen (1,2 ja 3) ja vesijätöalueiden kanssa, eikä maanviljelyksien kanssa. ET-alue on kylläkin ilmaistu kosteikkoalueeksi YVA-selvityksessä ja muissa asiaan liittyvissä asiakirjoissa mm karttakuvissa sinisellä merkittynä.

4.2 Valittaja kertoo että ET-alueelle ei ole lakiin perustuvaa tarvetta antaa määräyksiä luontoarvojen säilyttämisestä

*Vaikka Hallinto-oikeus on katsonut, että Osayleiskaavapäätös tulee kumota sen vuoksi, ettei se perustu linnuston osalta MRL 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, Valittaja haluaa Valituksessaan tuoda esiin myös Hallinto-oikeuden Päätöksen perusteluissa esiin tuodun kaavan sisältövaatimukseen liittyvän näkemyksen, jonka mukaan ET-alueen ”osalta ei ole myöskään annettu määräyksiä luontoarvojen säilyttämisestä”. **Hallinto-oikeuden Päätöksen perusteluista on tältä osin luettavissa ajatus, jonka mukaan kaavassa tulisi säilyttää (käytännössä maanomistajan tulisi säilyttää) kosteikkoalueet, jotka ovat johtuneet toisten toiminnanharjoittajien alueella harjoittamasta, osin ympäristöluvan vastaisesta, toiminnasta. Käytännössä tämä edellyttäisi sitä, että maanomistaja rakentaisi alueelle kosteikon, koska aiemmat kosteikkoalueet aiheuttanut toiminta on lakannut***

Valittaja ei huomioi asiakohdassaan, että ET-alueella on runsaasti rauhoitettuja viitasammakoita ja muita erittäin uhanalaisia lintulajeja. Hallinto-oikeus ei tutkinut kunnallisvalitustamme kokonaisuudessaan, jossa olemme tuoneet esille, että Piipsannevan kosteikot (mukaan lukien ET-alue) sisältävät runsaasti rauhoitettuja viitasammakkoja joten näiltä osin luontoarvot huomioiden Hallinto-oikeus ei ole lausunut.

Toimme kunnallis valituksessamme esille useita ennakkotapauksia, joiden perusteella on erinäisiä

hankesuunnitelmia jouduttu perumaan viitasammakkojen pesimä ja reviirialueiden takia joista on nimenomaan oikeudellisia päätöksiä esim. Viitasammakko jyräsi Kuortaneen puutarhakylän, josta on KHO:n päätös. <https://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/vuosikirjapaatokset/vuosikirjapaatos/1507883595849.html>.

Joten Valittajan ilmaisu siitä, että ET-alueella ei ole lakiin perustuvaa tarvetta antaa määräyksiä luontoarvojen säilyttämisestä on **virheellinen**

Asiakirjoista käy ilmi, että ET-alue on merkittävä uhanalais lintulajien ja rauhoitettujen viitasammakoiden elinympäristöä joka on ilmaistu kosteikkoalueeksi, joten alueen luontoarvot tulisi huomioida ja Kaupungin tulisi kunnioita EU:ssa yhteisesti sovittua biodiversiteettisopimusta johon on myös Suomi sitoutunut luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseen. EU:n lintudirektiivin 3 artiklassa sanotaan: ”Ottaen huomioon 2 artiklassa mainitut vaatimukset jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien elinympäristöjen riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen.”

Valittaja no. kertoo, että ”**Hallinto-oikeuden** Päätöksen perusteluista on tältä osin luettavissa ajatus, jonka mukaan kaavassa tulisi säilyttää (käytännössä maanomistajan tulisi säilyttää) **kosteikkoalueet**” Näinhän pitäisikin tehdä, johon Hallinto-oikeus on Valittajan mukaan viitannut. Näin turvattaisiin lukuisten kosteikkojen tarvitsemat uhanalaislintujen elinympäristöt ja viitasammakon elinympäristöt jne. kun turvataan kosteikkojen säilyminen.

Lisäksi Valittajan mielestä maanomistajan pitäisi rakentaa uusi kosteikko.

Valittaja tarkoittaa lausumassaan ilmiselvästi kosteikkoja 1, 2 ja 3 eikä ET-aluetta kuten otsikon mukaan näin olettaisi käyttäen sanontaa jota on usein käyttänyt valituksenhaku perusteluissaan kosteikkojen 1,2 ja 3 kohdilla, ” jotka ovat johtuneet toisten toiminnanharjoittajien alueella harjoittamasta, osin ympäristöluvan vastaisesta toiminnasta koska aiemmat kosteikkoalueet aiheuttanut toiminta on lakannut.”

Maanomistajan ei ole tarvetta rakentaa uusia kosteikkoja kun alueella olevat kosteikot on jo olemassa ja suhteellisen hyvässä kunnossa, tarvitsee vain turvata kosteikkojen olotila ja säilyminen myös tulevaisuudessa.

Valittaja ei huomioi asiakohdassaan, että ET-alueella toiminta on perustunut lietteen läjitys tarkoituksessa, joka on myöhäisemmässä vaiheessa lakannut, joten sinne ei enään viedä lietettä, mutta alue on edelleen ympäristöluvan varainen alue, joten se alue toimii ympäristöluvan vaatimalla määräyksellä johon ei maanomistajalla ole suurta vaikuttavaa tekijää, eikä ole velvoitetta rakentaa kosteikkoa sinä aikana kun alue toimii kosteikkona ja alueen ympäristöluva on voimassa tai, että alue vapautetaan muuhun käyttöön ympäristöluvan rauettua, joten alueella ei ole esteitä luontoarvojen noudattamiselle.

Valittaja sekavan lausuman myötä kertoo lisäksi, että ”*Valittaja kaavoittajana ei ole velvollinen tällaista suojelumääräystä antamaan, koska sillä on oikeus kaavoittaa erilaisin sisällöllisin painotuksin MRL:n asettamien sisältövaatimusten rajoissa. Toisaalta tällaista tulkintaa ja ET-alueen suojelumääräystöolisi todennäköisesti pidettävä maanomistajan kannalta kohtuuttomana ja MRL 39 §:n4 momentin vastaisena. Kyseisessä lainkohdassa on säädetty: ”Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.*”

MRL 39 §:n 4 momentin mukaisen kohtuullisuuden arvioinnin on yleensä katsottu liittyvän juuri nyt ehdotetun kaltaisten suojelumääräysten antamiseen.²² Kohtuuttomuudella tarkoitetaan tyypillisesti maanomistajalle aiheutuvia taloudellisia haitallisia vaikutuksia kuten esimerkiksi kiinteistön arvon alentumista.²³ Hallinto-oikeuden Päätöksen mukaisessa tulkinnassa edellä mainitut taloudellisesti haitalliset vaikutukset toteutuisivat varmasti, koska maanomistaja ei voisi käyttää alueita välttämättä täysimääräisesti suunnittelemaansa toimintaan, minkä lisäksi maanomistaja joutuisi aktiivisesti ylläpitämään alueella kosteikkoja.”

Valittaja kertoo, että maanomistaja menettäisi hankkimaansa maasta (kosteikkoalueista) kiinteistönarvoa mikäli kosteikkoalueet määrättäisiin suojeltaviksi perustellen siten, että ”koska maanomistaja ei voisi käyttää alueita välttämättä täysimääräisesti suunnittelemaansa toimintaan” Valittaja tarkoittaa että maanomistajalla olisi tarkoitus käyttää kosteikkoalueet esim. maatalouskäyttöön. Maanomistajalle tuodaan maakauppojen yhteydessä aina kaikki mahdolliset rasiitteet, mikäli niitä on ilmennyt. Näin ollen maanomistajan on pitänyt olla tietoinen maata hankkiessaan, ettei kosteikkoalueita voi käyttää suunnitelmiensa tarkoitukseen esim. maanviljelyskäyttöön, joten väittämä maanarvon alenemisesta on perusteeton.

Valittaja kertoo että ”Kosteikkojen ylläpitäminen saattaisi johtaa myös Neova Oy:n ympäristöluvan ja jälkihoitosuunnitelman vastaiseen tilanteeseen, kun turvetuotantoalueita ei voitaisi asianmukaisesti sulkea ja vesien johtamista lopettaa. Tilanne olisi myös eriskummallinen myös sen vuoksi, että maanomistaja voisi välttää suojelumääräykset odottamalla kosteikkoalueiden itsestään häviämistä ennen kaavoituksen aloittamista.”

Valittaja kertoo että ”Kosteikkojen ylläpitäminen saattaisi johtaa myös Neova Oy:n ympäristöluvan ja jälkihoitosuunnitelman vastaiseen tilanteeseen, kun turvetuotantoalueita ei voitaisi asianmukaisesti sulkea ja vesien johtamista lopettaa.”

On virheellistä kertoa, että Piipsannevan kosteikkojen ylläpitäminen olisi haittaava tekijä Piipsannevan ympäristöluvalla ja jälkihoitosuunnitelmalle kun Valittajan kertoman mukaan turvetuotanto alueita ei voitaisi asianmukaisesti sulkea ja vesienjohtamista lopettaa. Valittaja ei tässäkään halua nähdä todellisuutta, sillä kosteikkojen kautta ei johdeta Piipsannevan valumavesiä vaan ne johdetaan lähinnä Kotaojan tai Ristisenojan kautta. Kosteikot on suljettuja erillisiä alueita joiden vedet muodostuvat vesisateiden ja lumien sulamisvesien kautta.

Kosteikkojen vesien turvaamiseksi olisi hyvä asettaa, jo olemassa olevat veden korkeutta säätelevät portaat paikoilleen, niilläkään ei ole haittaavaa tekijää edellä mainittuun asiaan, koska vedet poistuvat kosteikkoalueilta yhden veden korkeutta säätelevän luukun kautta suoraan Kotaojaan pintajuoksutuksena samalla tavalla kuin esim. Pitkäperän kompensatio kosteikolla.

ET-alueella vesien poistoa ei ole toteutettu millään tavalla, eikä sitä ympäristö lupa edes salli, eikä sinne johdeta vesiä mistään kautta eikä sitäkään ympäristölupa salli kun se on yhteiskuntajätteen läjitys alue.

Valittaja kertoo lisäksi, että ”Tilanne olisi myös eriskummallinen myös sen vuoksi, että maanomistaja voisi välttää suojelumääräykset odottamalla kosteikkoalueiden itsestään häviämistä ennen kaavoituksen aloittamista.”

Tämä on käsittämätön väittämä sillä Piipsannevan kosteikkoalueet eivät häviä itsekseen, sillä kosteikkojen jokavuotinen veden turvaaminen on varmaa luonnollisista syistä, vesi sateiden ja lumien sulamisvesien turvin. Se on totta, että kosteikkoja pyritään tarkoituksellisesti kuivattamaan kuten edellä vastauksistamme on selkeästi kerrottu liitteineen. Piipsannevan kosteikkojen kuivattaminen ei ole erityisen uhanalaistenlintujen ja rauhoitettujen viitasammakkojen suojelun vuoksi mahdollista.

26.9. 2023

Yhteyshenkilö

Hannu Ahola Aittokyläntie 122 86650 Kytökylä 0453092574 h.ahola@hotmail.fi

Asiakumppanit

Vesa Sirviö, Sirja Hankonen, Paavo Mäkelä

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Paasivuorenkatu 3

00530 Helsinki

ASIA: Lisä liite. Tiedoksianto Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Diaarinumero 2118/03.04.04.16/2023

Päätös, jota muutoksenhaku koskee Pohjois-Suomen hallinto-oikeus 28.6.2023,1060/2023

Muutoksenhakija Haapaveden kaupunki

LÄHETTÄJÄT Hannu Ahola asiakumppaneinen h.ahola@hotmail.fi

Arvoisa Korkein hallinto-oikeus, haluamme toimittaa Korkeimmalle hallinto-oikeudelle vielä aiemman lähettämämme kirjallisen kuulemisen lisäksi, tämän juuri saamamme tärkeän tiedon Haapaveden kaupunginhallituksen kokouksesta, jossa on päätetty hakea valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta, koskien Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöstä, joka kumosi Haapaveden Piipsannevan tuulivoima osayleiskaavan. Kokouksen kulku ei olisi ollut lain mukainen ja siitä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Kaupunginhallituksen toisen varapuheenjohtaja Ilkka Revon 22.9.2023 tekemä kunnallisvalitus Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen on liitteenä, mutta tässä ei ole mukana Revon kunnallisvalitukseen liittyviä muita liitteitä, vaan pelkkä kunnallisvalitus.

Olemme keskustelleet Revon kanssa ja hän kertoo, että hänellä on kokouksen kulusta myös äänitalenne todisteena.

Tarvittaessa Korkeimman hallinto-oikeuden tulisi antaa mahdollisuus kuulla todistajana Haapaveden kaupunginhallituksen toista varapuheenjohtajaa Ilkka Repoa ennen päätöksentekoa saadakseen tarkan selonteon tapahtumien kulusta.

Esitämme, että Korkein hallinto-oikeus ei myönnä Haapaveden kaupungille valituslupaa, koska kokouksen kulku ei ole ollut lainmukainen.

Tai, että valituslupaa ei käsitellä asiassa ainakaan ennen kuin Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on käsitellyt Ilkka Revon tekemän kunnallisvalituksen asiassa.

Haapavedellä 23.10.2013
Hannu Ahola asiakumppaneinen

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kunnallisvalitus
Isokatu 4
90100 Oulu

Vaadin hallinto-oikeutta tutkimaan Haapaveden kaupunginhallituksen kokouksen 24.7.2023 laillisuutta ja päätösvaltaisuutta. Tarkemmin sanottuna vaadin tutkimaan, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu hallituksen puheenjohtaja Päivi Ollilan toimesta.

Kaupunginhallitus oli kesätauolla, kun hallituksen puheenjohtaja Päivi Ollila antoi esikutsun 7.7.2023 ylimääräiseen hallituksen kokoukseen 24.7.2023. Pääasiana Piipsannevan tuulivoimapuiston hallinto-oikeuden päätökseen valitusluvan hakeminen. Päivi Ollilan aviopuolison maille (avioehto) on tehty sopimuksia tuulivoimaloiden paikoista jopa 8 tuulivoimalalle, mikä tietäisi jopa 4-6 miljoonan euron tuloja hänen perheelleen (puoliso ja lapset) tuulivoimaloiden elinkaaren aikana. Ollila ei ole kertonut, mikä on sopimusten tarkka luku ja saatavat mahdolliset hyödyt rahallisesti. On kuitenkin eri asia olla jäävi muutaman satasen tai tuhannen edestäkuin miljoonien edestä. Ollilan perhe olisi siis erittäin merkittävä hyödyn saaja ja siten hänellä oli henkilökohtaiset intressit kutsua kokous koolle kesätauolla päättämään valitusluvan hakemisesta ja siten Ollilan perheen henkilökohtaisesta hyötymisestä. (Liite 7)

Haapaveden kaupungin hallintojohtaja lähetti myös esikutsun 18.7.2023 ja mainitsee, että Piipsannevan valitusluvan hakeminen on kokouksen pääasia. Muita asioita kokoukseen otettiin, vaikka niillä ei ollut aikataulullisesti kiirettä, mutta ne saataisiin hoidettua samalla kertaa pois päiväjärjestyksestä.

Kaupunginhallituksen kokous 24.7.2023 asiakohta176: ”kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus”

- Puheenjohtajalla ei katsota olevan edes oikeutta esittää asiassa kokouksen laillisuutta ja päätösvaltaisuutta hänen itse ollessa esteellinen asiassa asian 179 osalta (intressijäävi).
- Kaupunginhallituksen kokous olisi pitänyt kutsua laillisesti uudelleen koolle päättämään asioista.

Perustelu:

Hallintosäännön 127 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Puheenjohtaja Ollila on:

- Antanut esitiedon kunnanhallituksen kokouksesta 7.7.2023 esteellisenä,
- Ilmoittanut esteellisyydestään ennakkoon 7.7.2023 (asianumero 179 ”*Piipsannevan tuulivoimapuiston osayleiskaava, valituslupahakemus ja valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen*”), sekä
- antanut kokouskutsun ja esityslistan tiedoksi kaupunginhallitukselle 20.7.2023 esteellisenä. (Hallintolaki 28 § 1.mom kohdat 2, 3 ja 7)

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimitielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole olleet esteenä. Puheenjohtajana

Ollila on hyväksynyt esteellisenä kokouksessa käsiteltävät asiat ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi antaessaan kokouskutsun ja esityslistan kaupunginhallitukselle.

Asiassa kokouksen laillisuus on erityisesti huomattava oikeudellisesti seuraavaa:

Virheellisessä järjestyksessä syntynyt päätös (Kuntalaki 135 §:n 2 mom. Kohta 1):

Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä silloin, kun menettelyä koskevia säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu. Kysymys voi olla kuntalaissa tai muussa laissa, esimerkiksi hallintolaissa, säädetyistä menettelytavoista. Samoin päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, jos hallintosäännön menettelyä koskevia määräyksiä ei ole noudatettu.

Virheet kokouskutsun lähettämisen ja muussa kokouksesta ilmoittamisesta sekä esteellisyys ja virheellinen päätöksentekojärjestys ovat usein syynä päätöksen kumoamiseen menettelyvirheen perusteella.

Nyt kyseisellä puheenjohtajan esteellisellä menettelyllä kaupunginhallitus vaarantaisi valituslupansa ja valituksensa asian 179 osalta korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Edelleen puheenjohtajan menettelyn johdosta, jokainen käsiteltävä asia esityslistalla vaarantuisi menettelyvirheen johdosta sekä antaisi asianosaisille mahdollisuuden hakea muutosta valittamalla.

Hallintolaki 28§ 1 mom. Esteellisyydestä:

Henkilö on esteellinen

2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;

3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen;

7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Vaatimukset:

Vaadin, että hallinto-oikeus kumoaa kaupunginhallituksen päätöksen 24.7.2023 asiakohdan 176 osalta kokouksen laillisuudesta ja päätösvaltaisuudesta ja toteaa, että kokouksen koolle kutsuminen on tapahtunut virheellisessä järjestyksessä kokouksen koollekutsujan Päivi Ollilan esteellisyyden johdosta ja kumoaa kaikkien kokouksen asiakohtien päätökset ja määrää kaikki kokouksen asiakohdat uudelleen käsiteltäviksi ja päätettäviksi.

Haapavedellä 22.9.2023

Ilkka Repo

kaupunginvaltuutettu/kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja